

การดำเนินคดีในศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร

เรือโท อุกม สิทธิวัชรธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974 - 560 - 709 - 6

005615

PROCEDURE IN THE COURTS OF JUSTICE

IN CAPACITY OF THE COURTS-MARTIAL

Lieutenant Junior Grade Udom Sittiwirattham R.N.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินคดีในศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร
 โดย เรือโท อุกม สิริวิวัชรธรรม
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ เรืองธรรม ลักพดี
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัชนะชีวะกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

[Signature]
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ มุมนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]
 ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์)

[Signature]
 กรรมการ
 (พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น)

[Signature]
 กรรมการ
 (พลตรี โกวิท มัชฌิมจันทร์)

[Signature]
 กรรมการ
 (อาจารย์ เรืองธรรม ลักพดี)

[Signature]
 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัชนะชีวะกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การดำเนินคดีในศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร
ชื่อนิสิต	เรือโท อุดม สิทธิวิรัชธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ เริงธรรม ลัทพล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรณา วัฒนะชีวะกุล
ภาควิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2524

บทคัดย่อ

ระบบศาลของประเทศไทย แบ่งออกเป็นศาลยุติธรรมหรือศาลพลเรือน กับ ศาลทหาร ศาลยุติธรรมสังกัดกระทรวงยุติธรรม ส่วนศาลทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม ต่างมีอำนาจหน้าที่เป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลตนตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ มีกฎหมายในการพิจารณาพิพากษาคดีแตกต่างกันตามสภาพที่เกี่ยวข้องกับศาลนั้นๆ โดยศาลยุติธรรม มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีสำหรับประชาชนโดยทั่วไป แต่ศาลทหาร มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะหมู่เฉพาะเหล่า ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการทหารอันผูกพันกับการปกครองบังคับบัญชาเพื่อรักษาระเบียบวินัยของทหารด้วย อีกทั้งการพิจารณาพิพากษาคดียังมีความเปลี่ยนแปลงไปได้เมื่อมีเหตุการณ์ที่อยู่ในภาวะไม่ปกติเกิดขึ้นทั้งนี้ เป็นไปตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ก่อนแล้ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวนี้มีผลเกี่ยวพันไปถึงสิทธิอำนาจหน้าที่ ของผู้เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าวด้วย

ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมและศาลทหาร จึงต้องปฏิบัติตาม บทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลนั้นๆ ใช้อยู่โดยเฉพาะ จะนำบทบัญญัติในการพิจารณาพิพากษาคดีของอีกศาลหนึ่งมาใช้บังคับ โดยที่มีให้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ตนใช้อยู่ให้นำมาใช้บังคับได้มิได้ เพราะจะเกิดผลเปลี่ยนแปลงไปได้เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี รวมถึงเรื่องสิทธิหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าว เนื่องจากบทบัญญัติที่นำมาใช้บังคับนั้น ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับศาลนั้นๆ ตามสภาพและความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในด้านอื่น ๆ ซึ่งศาลทั้งสองไม่เหมือนกัน แม้แต่ศาลทหารเองก็ยังมีผลเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการพิจารณาพิพากษาคดีเมื่อมีเหตุการณ์ที่ผิดปกติเกิดขึ้น มีผลให้แตกต่างกันไปจากเดิมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ

ภาวะเหตุการณ์ ที่มีผลกีดกัน หรือเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในเวลาเช่นนั้น

ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้อยู่บังคับอยู่ ได้มีกฎหมายบางฉบับซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการ
กิจการทหารอันเกี่ยวเนื่องถึงผลการปกครองดูแลความสงบสุขของประชาชนโดยทั่วไปในสภาวะ
วาระที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือความสงบสุขของประชาชน ได้ให้อำนาจที่ฝ่ายทหาร
จะกระทำการบางประการได้ และสามารถให้คดีอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมหรือศาลพล
เรือนที่พิจารณาพิพากษานั้นอยู่ในอำนาจของศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ซึ่งการให้คดี
ที่อยู่ในอำนาจของศาล ยุติธรรมหรือ ศาลพลเรือนที่จะพิจารณาพิพากษากลับไปอยู่ในอำนาจ
ศาลทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่จะพิจารณาพิพากษานี้ ย่อมเกิดผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง
กับคดีดังกล่าวไปทั่วเพราะต้องปฏิบัติเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความของ
ศาลทหาร และได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลทหารซึ่งมีความแตกต่างไปจากศาลยุติ
ธรรมหรือศาลพลเรือน ตุจเหมือนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารนั่นเอง

แต่ปรากฏว่าได้มีการให้ศาลยุติธรรมหรือศาลพลเรือนนั้น ปฏิบัติหน้าที่เป็นศาล
ทหารในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กำหนดแทนศาลทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งการ
ให้ศาลยุติธรรมหรือศาลพลเรือนเป็นศาลทหารนี้ หากไม่มีบทบัญญัติในกฎหมายที่ใช้อยู่บังคับให้อำนาจ
ที่จะกระทำได้แต่เป็นไปตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปก
ครองแผ่นดินที่ได้มีคำสั่งให้เป็นเช่นนั้น ซึ่งคำสั่งดังกล่าวถือเป็นกฎหมายใช้บังคับกับประชา
ชนในประเทศได้โดยถูกต้อง

เมื่อเป็นเช่นนี้ ศาลยุติธรรมสังกัดกระทรวงยุติธรรมจึงเป็นศาลทหารไปในเวลา
เดียวกันด้วย โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กำหนดให้เป็นคดีที่อยู่ในอำน
นาจศาลทหารในฐานะเป็นศาลทหารตามที่มีคำสั่งให้เป็นศาลทหาร และมีอำนาจในการ
พิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมเองซึ่งมิได้อยู่ในอำนาจศาลทหารในฐานะศาลยุติ
ธรรมตามเดิม แต่ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต้องถือปฏิบัติแตกต่างกันตามที่กฎหมายวิธี
พิจารณาความของแต่ละศาลถือปฏิบัติอยู่ตามกฎหมาย คือคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ย่อมต้อง
ถือปฏิบัติตามวิธีพิจารณาความของศาลทหาร คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมก็ถือปฏิบัติตาม
วิธีพิจารณาความของศาลยุติธรรม ซึ่งสิทธิหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในคดีและอำนาจของศาล

แตกต่างกันไปตามกฎหมายที่ถือปฏิบัติกัน

แต่คงได้กล่าวแล้วว่า บทบัญญัติของกฎหมายที่ไ้บังคับของศาลยุติธรรมและศาลทหารนั้นแตกต่างกันเพราะ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพที่เป็นอยู่ของศาลที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหารนำบทบัญญัติของกฎหมายศาลทหารมาไ้บังคับย่อมเกิดปัญหาบางประการที่ขัดกับสภาพของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหารที่เดิมมิได้มีสภาพที่เหมือนกับศาลทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม แต่คงปฏิบัติกัน เช่นที่ศาลทหารสังกัดกระทรวงกลาโหมปฏิบัติ และปัญหาคงกล่าวในบางกรณีได้มีคำสั่งแก้ไขไว้ล่วงหน้าเมื่อมีการให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลทหารแล้ว แต่มีบางกรณีที่มีได้กำหนดแก้ไขไว้เมื่อจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของศาลทหารจึง เกิดขัดกันกับสภาพที่แท้จริง นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้กล่าวถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการที่ ให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลทหารว่ามีความแตกต่างกันประการใดบ้าง มีปัญหาและข้อขัดข้องประการใดบ้างที่เกิดขึ้น มีการแก้ไขปัญหาคงกล่าวอย่างไรหรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เกี่ยวข้องในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหารมีอย่างไรหรือไม่ ควรแก้ไขในผลเสียอย่างไรหรือไม่ และมีผลที่ประการใดบ้าง ทั้งนี้โดยใช้การค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ และความเห็นของนักกฎหมายที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้ พร้อมทั้งความเห็นของผู้เขียนเอง

Thesis Title Procedure in the Courts of Justice in ~~Capacity~~
of the Courts-Martial

Name Lieutenant Junior Grade Udom Sittiwirattham R.N.

Thesis Advisor Judge Rerngtham Ladpli

Thesis Co-Advisor Assistant Professor Moorata Watarasheevakul

Department Law

Academic Year 1981

ABSTRACT

The judicial system in Thailand is divided into courts of justice or civilian courts, and military courts. The courts of justice are subject to the Ministry of Justice, while the military courts operate under the control of the Ministry of Defense. Each court independently performs its functions of trial and adjudication of the case within its judicial power in accordance with the law under which it sits. The laws governing the courts' proceedings may differ owing to the different characters of the courts. Normally, the court of justice has the jurisdiction over the general populace. But the jurisdiction of the military courts, combined with the government of military personnel in order to maintain military discipline, deals directly with military personnel and embraces specific groups of people engaged in the military affairs. Furthermore, in abnormal situations, the proceedings of the military courts may be changed under the conditions and in the manner provided by law. Such changes inevitably affect the rights, powers, and duties of the persons dealing with the case.

Thus, in the trial and adjudication of the case, the court of justice and the military court must apply only the Law that is conformable with the case. The law exclusively applicable to one court may not be used by the other, except in the case under the conditions provided by Law. Because of the differences of the characters and other complicating factors of both courts, misapplication of incompatible law may deteriorate not only the trial and adjudication of the case but also the rights and duties of the persons involved. According to unusual happenings, the military courts, proceedings experience some changes as necessity of the situation may require.

In a situation where national security or public safety is deteriorated, some legislations relating to military and civil affairs authorize the military authorities as well as the military courts to exercise special functions and to try cases which are otherwise under the jurisdiction of the courts of justice. The military courts, procedure, therefore, apply to such cases as if they were cases under the judicial power of the military courts.

01

Despite these legal measures, however, the courts of justice have been converted into military courts, and then, have to exercise the functions of trial and adjudication of the case in place of the military courts under the Ministry of Defense. Although there is no legal basis for this process of conversion, it is effected by the Announcement of the Revolutionary Party or the Order of the National Administrative Reform Council, both of which have been considered to be law in every respect.

The court under the Ministry of Justice then, has double characters, one of a military court, the other a civilian court. As for the cases required by such announcement or such order to be within the jurisdiction of the military courts, the court acts as a military court. In other cases, it exercises the functions of its own as usual. The military procedure law and the Civil Procedure Code alternatively apply to the court as the case may be. In the meantime, the rights and duties of the persons concerned also differ due to the different procedure law.

As mentioned before, the law applicable to the courts of justice of the military courts may differ due to the different characters and other complicating factors of the courts. Therefore, misapplication of the incompatible provision will, more or less, impede the conduct of proceedings of the civilian courts. Although some of the problems have been solved at the time of the announcement or the order, the others left unsolved. There remain

9

some questions pertaining to military law and other laws in connection with the trial and adjudication of the courts.

In this thesis the author indicates the differences between the civilian law and the military law as affected through the conversion of a civilian court into a military court. He proposes the questions and other difficult matters for solution or consideration, concerning the favorable and unfavorable results, of the actions of a court of justice in place of a military court.

The study of this thesis is carried out by means of documentary research, based on the opinions of the jurists together with the author's commentary.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น ที่ปรึกษากฎหมาย กองบัญชาการทหารสูงสุด พลตรี โกวิท มัชฌิมจันทร์ ผู้ช่วยเจ้ากรมพระธรรมมูญ กรมพระธรรมมูญ อาจารย์ เริงธรรม ลักพลี เลขานุการศาลฎีกา อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัณนะชีวะกุล อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่สละเวลาอันหาได้ยากยิ่งให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจแก้จนลุล่วงมาด้วยดี

และขอขอบพระคุณท่านผู้เขียนหนังสือและบทความซึ่งผู้เขียนได้นำมากล่าวอ้างในวิทยานิพนธ์นี้ โดยเฉพาะท่าน พลตรี ประสงค์ เหลียวเสนา อธิบดีหัวหน้าตุลาการกรมพระธรรมมูญฝ่ายศาลทหารสูงสุด ซึ่งเป็นผู้เขียน "กฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร" แต่มิได้ปรากฏชื่อว่าเป็นผู้เขียน ทั้งนี้เพราะเป็นหนังสือประกอบคำบรรยายของโรงเรียนนายทหารเหล่าพระธรรมนูญ ที่ผู้เขียนนี้ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทหารเป็นแห่งแรกในชีวิต และผู้เขียนได้นำหนังสือดังกล่าวไปใช้ประกอบการสอนที่โรงเรียนนายเรือ รวมทั้งนำมาอ้างอิงในวิทยานิพนธ์นี้ด้วย

นอกจากนี้ขอขอบคุณ เรือเอก วุฒิ มีช่วย เรือโท สมนึก พานิช ร้อยโท นิวัติ ศรีเพ็ญ และเพื่อนร่วมรุ่นท่านอื่น ๆ ที่มีไต่กล่าวนามไว้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียน ในการเรียนขอเขียนในขณะที่ผู้เขียนไปรับราชการที่ต่างจังหวัด จนผ่านพ้นมา มีโอกาสเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนในการเขียนจนสำเร็จดังเห็นอยู่นี้

บทคัดย่อภาษาไทย

ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ช

กิจกรรมประกาศ

ฉ

บท

1	บทนำ	1
	ศาลยุติธรรมและศาลทหารในอดีต	1
	ศาลยุติธรรมและศาลทหารในปัจจุบัน	10
	ความสัมพันธ์ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลทหารในปัจจุบัน	14
2	หลักทั่วไปของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	23
	การตั้งศาลยุติธรรมเป็นศาลทหาร	23
	เขตอำนาจศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	33
	เขตอำนาจของศาลยุติธรรม	33
	เขตอำนาจของศาลทหาร	37
	ศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหารมีเขตอำนาจเพียงใด	40
	อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	44
	องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	75
	การแต่งตั้งบุคลากรศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	79
	การแต่งตั้งอัยการทหารและจ่าศาลทหาร	89
3	การดำเนินคดีที่อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	94
	การดำเนินคดีชั้นพนักงานสอบสวน	94
	ผู้มีอำนาจสอบสวน	94
	การควบคุมตัวระหว่างสอบสวน	98
	การดำเนินคดีชั้นอัยการทหารตรวจสำนวนการสอบสวน	104
	การสอบสวนเพิ่มเติม	105
	การสั่งคดี	106

การฟ้องคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	110
ผู้มีอำนาจฟ้อง	110
การร้องขอให้ส่งผู้ต้องหาไปดำเนินคดีในศาลทหารอื่น	116
การยื่นฟ้องคดี	118
การร้องขอให้ศาลคืนของกลางที่เจ้าพนักงานเก็บรักษาไว้	120
การฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา	121
การพิจารณาพิพากษาในศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	125
การประทับฟ้องคดี	126
การโอนคดี	128
การแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องและคำให้การ	131
การถอนฟ้อง	132
การแต่งตั้งทนาย	133
ศาลตั้งทนาย	137
การพิจารณาและสืบพยาน	141
การส่งประกัน	145
คำพิพากษาและคำสั่งของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	147
อุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	161
ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์หรือฎีกา	170
ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่ง	171
ข้อจำกัดในการอุทธรณ์หรือฎีกา	172
การบังคับตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลทหาร	174

4	เปรียบเทียบกับทางประเทศ -----	182
	ศาลทหารกับศาลพลเรือนของต่างประเทศ -----	182
	ประเทศอังกฤษ -----	182
	ประเทศฝรั่งเศส -----	183
	ประเทศสหรัฐอเมริกา -----	183
	ประเทศเนเธอร์แลนด์ -----	184
	ประเทศสวีเดน -----	185
	ประเทศญี่ปุ่น -----	186
	ประเทศสหภาพพม่า -----	187
	ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน -----	189
	ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี -----	190
	ประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) -----	191
	การดำเนินคดีในศาลพลเรือนซึ่งเป็นศาลทหารของต่างประเทศ -----	192
5	สรุป -----	196
	บรรณานุกรม -----	203
	ประวัติ -----	211